NUMMER 84 EEN UITGAVE VAN HET ARCHIEF JEAN DULIEU SEPTEMBER 2019

BOUTERBODE

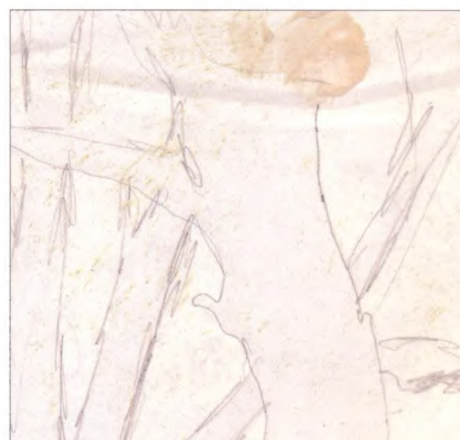
Abonnee Jaap Alberts toonde ons deze zomer een mooie aquarel uit zijn grote Dulieu-verzameling. Een *Margriet*-plaat in de stijl van het boek Paulus en de eikelmannetjes (1965), zoals hij het zelf benoemde

Paulus in de spiegel

En dat laatste zou best eens waar kunnen zijn, gezien de sfeer van de afbeelding en het tijdsverschil van drie jaar tussen de datering van het origineel (1962) en de daadwerkelijke publicatie in het damesblad (1965).
Ook de achterkant van de aquarel is interessant, door het potloodwerk dat daarop is te zien. Jaap zelf vermoedt dat deze schets een eerste opzet is, voorafgaande aan de uiteindelijke aquarel, waarbij de boom opeens een gezicht blijkt te hebben.

Pruillip

'De grote, horizontale tak (linksboven) vormt de neus en daaronder zit aan de stam een uitstulping als een soort pruillip,' wijst hij aan. 'Zonder deze potloodopzet zou het me in de aquarel nooit zijn opgevallen. De inkleuring van het origineel heeft er voor gezorgd dat het gezicht is weggevallen en misschien is dat de reden dat deze plaat uiteindelijk niet gebruikt is in *De eikelmannetjes*.'
In genoemd boek staat wel een soortgelijke prent, waarin Paulus opgewonden door een boslaantje rent. En die paste inderdaad beter in het boek dan Jaaps aquarel, waarop Paulus van een zeer ontspannen boswandeling geniet. Drie jaar nadat de bewuste aquarel voor het eikelmannenboek was komen te vervallen kreeg hij alsnog de kans in *Margriet*. De tekst werd daarbij naar de tekening toegeschreven, zoals Dulieu eigenlijk het liefste deed. Eerst de tekeningen, dan het definitieve verhaal: 'De buitenlucht was fris en prikkelend. Paulus snoof een paar keer heel diep en voelde zich opeens verruimd en gelukkig.'

Om met Johan Cruijff te spreken: Als je het ziet heb je het door.

Giswerk

Of het inderdaad zo is gegaan weten we niet, maar het zou ook omgekeerd kunnen zijn. In Dulieus werk kwamen we vaker potloodteke-

– LEES VERDER OP PAGINA 3

Paulus is nog lang niet uitgefeest

Het bekendste grammofoonplaatje van Paulus, waarop iedereen in het grote bos zich uitslooft om zijn verjaardag te vieren, dateert van 1962. Velen van ons koesteren al jaren lang een exemplaar van *Paulus is jarig* in hun boskabouter-collectie.

Maar hoe lang je ook verzamelt, altijd blijkt er wel weer iets nieuws te ontdekken. Zo constateerde abonnee Paul Willemsen tot zijn verbazing dat de twee exemplaren van de singel *Paulus is jarig* die hij al lange tijd in zijn bezit heeft, op een klein detail van elkaar verschillen. Op de achterzijde van de ene staat C.P.J. van der Peet als *Paulus*-uitgever vermeld, terwijl de andere de naam Ploegsma bevat.
'Is in het Archief Jean Dulieu te achterhalen wat het verhaal is achter deze twee varianten?' wil hij van ons weten.

Uitgevers

Wel, dat is gauw verteld. Rond de tijd dat Philips de singel uitbracht, wisselde Dulieu opeens van uitgever. Maar het hoesje van *Paulus is jarig* was toen al gedrukt.
Gelukkig liep het plaatje goed en volgde eind van dat jaar een 'herdruk'. Op het hoesje was de naam van de uitgever netjes gewijzigd in Ploegsma. Een deel van de tweede versie is bovendien beplakt met een gouden sticker, vanwege de Edison die Jean Dulieu er in september voor ontving.

Plaatje achterin

Het hoesje van *Paulus is jarig* bestaat uit vier pagina's, met in het hart een kort *Paulus*-verhaaltje. Bij zowel de eerste als de tweede versie werd het grammofoonplaatje in een ruimte tussen pagina 3 en 4 geschoven, met de opening in het hart van het opengeslagen boekje. En daar zit het duidelijke verschil met nog een derde versie, die het jaar erop verscheen. De hoes daarvan is een tikkie breder, veroorzaakt door een andere opbergplaats van het singeltje. Dat zit nu tussen pagina 1 en 2, met de open kant aan de buitenzijde van het boekje.
Nu ze toch aan het veranderen waren herschikte men tegelijkertijd tekst en beeld op de laatste drie pagina's en verving het groene platenlabel door een blauwe variant.
Opmerkzame kijkers zullen op de voorzijde

POST VOOR PAULUS

Een selectie uit de vele brieven en e-mails die u ons in de afgelopen periode toestuurde. De afzenders kregen de Paulus-boekenlegger toegestuurd.

Plop

Even aandacht voor het collectieve geheugen. Ook nu nog is Paulus de boskabouter *niet weg te denken voor de hedendaagse media. Dit blijkt wel weer uit de aflevering van* De Zwakste Schakel *van RTL4 op 7 juni van dit jaar. Toch valt het voor de quizdeelnemers niet mee om een in onze ogen simpele vraag goed te beantwoorden. Zo wordt de vraag 'Welke boskabouter werd ooit bedacht door Jean Dulieu?' beantwoord met 'Plop', gevolgd door een grote schaterlach van de presentatrice.*
Het mag ons dan ook niet verwonderen dat deze deelnemer dan naar huis wordt gestuurd met de uitspraak 'Jij bent de Zwakste Schakel'.
Neemt niet weg dat het goed is om te horen dat ook in quizvorm aandacht is voor de nalatenschap van Jean Dulieu. Leuk om te ervaren.

Paul Willemsen
BRUNSSUM

Gelukkig is Paulus nog lang niet vergeten. Maar soms kom je hem wel op vreemde plekken tegen. De ene keer met werkelijke aandacht voor de kunstenaar en zijn werk, de andere keer er met de haren bijgesleept.
In *Bouterbode 82* hadden we het dit voorjaar al over de aandacht voor Dulieu in het tv-programma *Tussen Kunst & Kitsch*. Kort daarop zagen we diens schepping langs flitsen in de televisiereeks *Flodder* op RTL7!
Door de vele herhalingen viel contact met deze serie nauwelijks te ontlopen. En toen ons dat een keer overkwam, vingen we nog net een glimp van Paulus op. Zagen we dat nou goed? Opnameknop indrukken, terugspoelen, kijken, nog eens terugspoelen, fototoestel erbij...
De bewuste scène speelt zich af op de kamer van zus Kees. Ze zit voor haar spiegel zich op te maken, terwijl broer Johnny door het beeld ijsbeert en daarbij keer op keer een geborduurd schilderijtje van Paulus passeert.
Absurd natuurlijk, maar een mooi grap van de set-dresser!
Nog verder weg van het *Paulus*-verhaal was de

van het derde hoesje nóg een detail ontdekken: In de vierkleurendruk is het zwart vetter gedrukt, waardoor vooral de rode ballon opvallend donkerder van kleur werd.
Wie echt álles van *Paulus* wil verzamelen, kan na deze uiteenzetting dus opnieuw aan het werk!

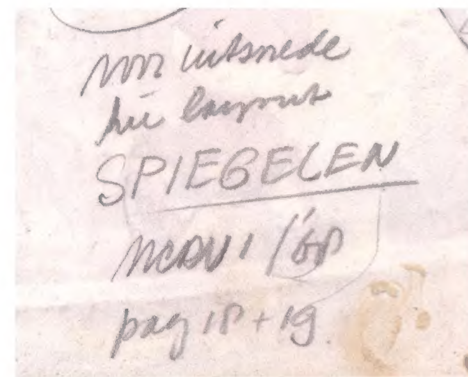
Niet iedereen kan een Kan zijn

Jean Dulieu behoorde met onder andere Jules de Corte, Ella Fitzgerald, Cliff Richard en Jacques Brel tot de achttien artiesten die op zaterdag 29 september 1962, tijdens het derde Grand Gala du Disque, een Edison ontving uit handen van Wim Sonneveld. De uitreiking werd live op radio en televisie uitgezonden.
Sonneveld was de hele avond op dreef en gooide er spottend uit: 'Ik geloof dat iedereen mettertijd wel zijn Edison zal krijgen'.
Dulieu was niet onder de indruk en vond het minder vanzelfsprekend dan Sonneveld. 'Niet iedereen wordt immers een Wim Kan', was zijn reactie.

– VERVOLG VAN PAGINA 1

Paulus in de spiegel

ningen in spiegelbeeld tegen, een beproefde methode om na voltooiing eventuele compositiefouten te ontdekken. Lichtbak en potlood werden ook ingezet om uit te vinden of een illustratie in gespiegelde vorm beter in de vormgeving van boek of tijdschrift paste.
Wat we wel mogen concluderen is dat de tekening en aantekeningen in potlood op de achterkant op hetzelfde moment zijn gemaakt, in dit geval drie jaar nadat de illustratie in *Margriet* stond. De tekening kwam op dat moment in aanmerking voor hergebruik in een NCRV-publicatie en Dulieu gaf aan dat hij een voorkeur had voor de gespiegelde versie.
Maar het blijft giswerk; zeker weten doen we het niet. En daarom gaan we nu allemaal op zoek naar die bewuste NCRV-gids! Als daarin meer 'oog' op de boom te zien is, is dat wel een héél leuke ontdekking die we Jaap natuurlijk gunnen. Met enige fantasie zou het zelfs een opstap kunnen zijn geweest naar de boebomen, die een paar jaar later in het stripverhaal van de boskabouter opdoken!
Wie helpt ons aan deze NCRV-gids en geeft daarmee uitsluitsel over de juiste analyse?

workshop bloempotten versieren, die eind augustus in Hernen werd georganiseerd. De reclameslogan luidde: 'Gekke dingen in de Tuyn van Eucalypta in Kasteel Hernen', maar van enig verband met het werk van Dulieu bleek in het geheel geen sprake. Doop het gebouw dan tijdelijk om tot 'het kasteel van Pikelorus' en laat de stem van de heks tijdens het knutselen gierend uit de kerker klinken. Dat vergeten ze nooit meer!

– DE REDACTIE

Gewild

Paulus de Boskabouter *is toch wel een gewild onderwerp in het tv-spelprogramma* De Zwakste Schakel.
Op 28 augustus was het opnieuw raak, toen de quizdeelnemers het antwoord moesten geven op de vraag 'Hoe heet de heks uit het boek Paulus de boskabouter'.
Gelukkig werd er dit keer wel juist geantwoord en kon ook Eucalypta worden benoemd als onderdeel van ons collectieve geheugen. Wel mooi die nalatenschap van Jean Dulieu.

Paul Willemsen
BRUNSSUM

DE BRIEF VAN OS - door Jean Dulieu

Professor Punt was wat boos geweest. Daar had hij zo'n prachtige brandspuit in elkaar geknutseld en nu was er helemaal geen brand.
'Dit is een miskenning van de wetenschap,' bromde hij. Toen struikelde hij over zijn baard en daarna raakte hij met zijn hoofd klem tussen de spaken van een van zijn brandspuitwielen. Ten slotte pakte hij met een nijdig gezicht de disselbomen en verdween met brandspuit en al op een holletje. Maar de spuitgasten bleven achter.
'Paulus,' sprak de ene spuitgast, 'dit is een helendal zeer buitengemeen ernstige zaak.'
'Wat?' vroeg Paulus, die door al dat gedoe een beetje in de war was geraakt.
'Van die os natuurlijk,' kraste spuitgast nummer twee. 'Hoe weet jij dat hier een os was?'
'O,' zei Paulus, 'bedoel je dat. Nou, kijk eens, die os was er juist niet, hè. Ik vond een briefje en daarin stond: WIJ ZIJN ER NIET.
En het was ondertekend door een os.'
'Bok!' riep Salomo.
'Nee, Salomo,' zei Oehoeboeroe, 'het was geen bok, het was een os.'
'Ik bedoel, dat jij bok moet staan,' zei Salomo korzelig.
'O,' bromde Oehoeboeroe. Gehoorzaam boog hij zich voorover en *hoepsa*, daar sprong Salomo op zijn rug.
'Wat doe je nou weer?' vroeg Paulus verbaasd.
'Ik kijk uit naar die os,' legde Salomo uit. 'Ossen zijn heel groot en heel gevaarlijk en daarom is het beter...'

'Nee,' riep Paulus, 'dat is niet beter. Kijk alsjeblieft niet uit naar die os, want als zo'n beest zo groot en gevaarlijk is, dan zie ik hem liever niet dan wel.'
Op dat moment knipte Oehoeboeroe bedachtzaam met zijn ogen en sprak: 'Hola, wacht eens even. Er schiet mij iets te binnen.'
'Als er maar geen os naar binnen schiet,' zei Salomo somber, 'want dat zou heel ongezond zijn.'
'Hou je snavel,' zei Oehoeboeroe, 'en laat me even nadenken. Waar vond jij dat briefje, Paulus?'
'Bij de boom van Salomo,' antwoordde Paulus.
'Dan,' mompelde Oehoeboeroe, 'dan geloof ik, dat het raadsel is opgelost. Kom maar van mijn rug, Salomo.'
Salomo hipte van de uilenrug en keek Oehoeboeroe nieuwsgierig aan. 'Meen je dat werkelijk, ouwe jongen?' vroeg hij verbaasd. 'Weet jij echt hoe dat zit met die os?'
'Inderdaad,' sprak Oehoeboeroe, 'en het lijkt mij een helendal zeer buitengemeen voor de poot liggende verklaring. Toen professor Punt ons kwam vragen of we hem wilden helpen met die brandspuit, wat hebben wij toen gedaan, Salomo?'
'Een briefje geschreven,' zei Salomo prompt. 'Aan Paulus. En wat zou dat?'
'Weet jij nog wat er in dat briefje stond?'
'Jawel, Oehoeboeroe. Daarin stond: WIJ ZIJN ER NIET.
Maar we hebben er vast geen os onder gezet.'
'*Hm*,' kuchte Oehoeboeroe. 'We hadden haast, nietwaar? En omdat mijn naam zo lang is, heb ik alleen maar met een **o** ondertekend.'
'Tja,' zei Salomo, 'en ik met een **s**.'
'Toen stond er dus **os**,' besloot Oehoeboeroe bedaard.
'Asjemenou,' zei Paulus, 'dus dat was alles?'

(WORDT VERVOLGD)

BOUTERBODE 84
REDACTIE Maarten J. de Meulder
POSTADRES Dobbenwal 47 – 9407 AD Assen
MAILADRES info@demeulder.nl

ABONNEMENT – BB81 t/m 85: € 9,00 (of € 8,50 met autom. incasso) op NL97 INGB 0003 9454 95 t.n.v. Uitg. De Meulder, Assen – of via aankoop in de webwinkel van www.demeulder.nl

VORMGEVING Rudy Vrooman, Zaandam
VERANTWOORDING PAULUS-ILLUSTRATIES

TIJDSCHRIFTCODE ISSN 1388-2465

SEPTEMBER AANBIEDINGEN

De voorraad van onderstaande Dulieu-artikelen is niet onbeperkt en dus geldt ook deze keer OP=OP.
Informatie vindt u op de voorzijde van deze brief.
Bijkomende verzendkosten bedragen 4 euro, ongeacht het aantal items dat u bestelt. Aanvragen worden op volgorde van binnenkomst behandeld en toegezonden met factuur.

Ondergetekende ....

Adres ....

Postcode / woonplaats ....

E-mail / telefoon ....

bestelt de hieronder aangekruiste producten.

Datum: Handtekening:

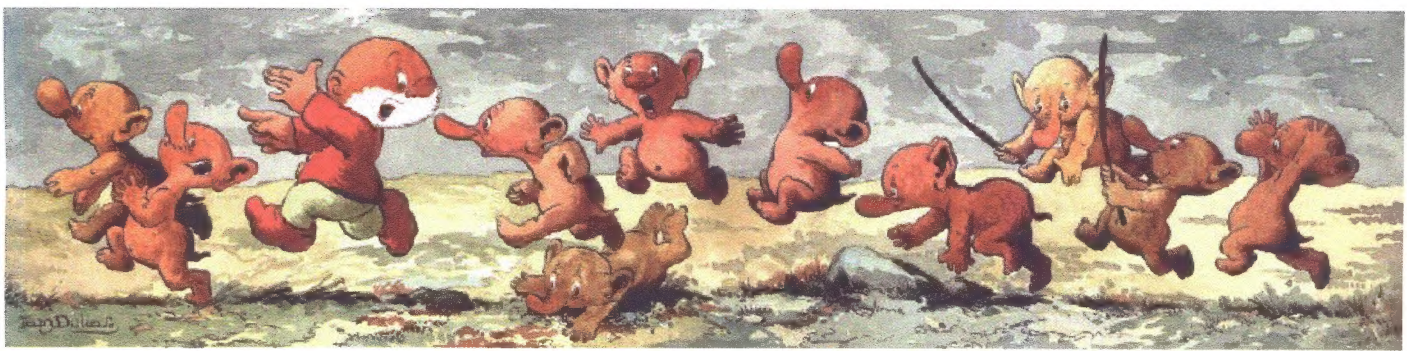

O Vriendenblad Stripmuseum Groningen
Voor donateurs, ter gelegenheid van de tentoonstelling *De kunst van Jean Dulieu.*
Boekje, A4 liggend formaat, 20 pagina's (2011): € 4,-

O Kinderschoenen
Catalogus van de gelijknamige tentoonstelling in de Oosterpoort in Groningen, met verhalen van vijftien Nederlandse striptekenaars over hoe zij ooit in het vak rolden. Marten Toonder, Hans G. Kresse en uiteraard Jean Dulieu. Geïllustreerd met hun jeugdfoto's en eerste tekenwerk.
Boekje, A4 liggend formaat, 36 pagina's (1995): € 10,-

Archief Jean Dulieu / M.J. de Meulder | Dobbenwal 47, 9407 AD Assen
info@demeulder.nl | 0592-346344 | www.demeulder.nl
NL13 INGB 0005 8628 54

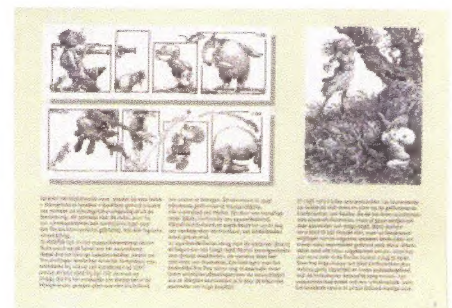
Dulieu-items voor abonnees (september 2019)

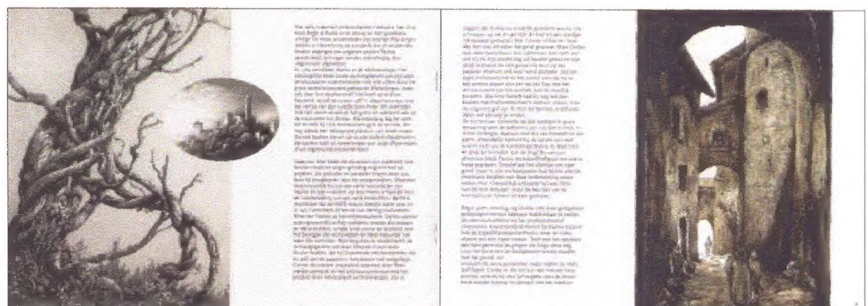
Voor de laatste keer in 2019 hebben we enkele intems uit het Archief Jean Dulieu voor u in de aanbieding. Op de achterzijde van deze brief vindt u een bestelformulier, dat u per post kunt sturen naar Archief Jean Dulieu, Dobbenwal 47, 9407 AD Assen. U mag het natuurlijk ook mailen naar info@demeulder.nl.
Voor alle artikelen geldt OP = OP.

1. Vriendenblad Stripmuseum Groningen (2011)

Deze uitgave voor donateurs van het Nederlands Stripmuseum Groningen was helemaal gewijd aan het werk van Jean Dulieu.
De uitgave verscheen ter gelegenheid van de druk bezochte tentoonstelling *De kunst van Jean Dulieu*.
Veel aandacht was er in dit Vriendenblad voor Paulus de boskabouter, maar tevens voor Dulieus onbekende werk: de bomen, de Italiaanse stadjes en landschappen en de cirkelvormige portretten.
In pen, potlood en balpen getekend.
Een fraai geïllustreerd boekje voor feitelijk alle Paulus-vrienden.

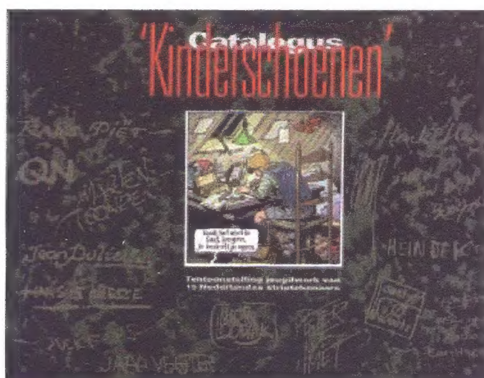

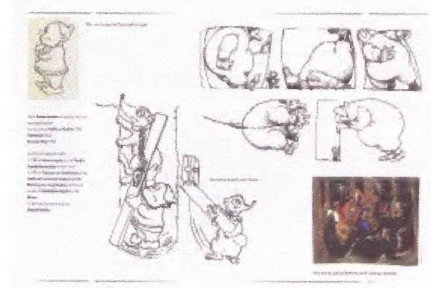

2. Kinderschoenen (1995)

De catalogus van de gelijknamige tentoonstelling in 1995 in de Groninger Oosterpoort, met kindertekeningen en jeugdwerk van vijftien Nederlandse striptekenaars. Allemaal kregen ze in dit boekje twee pagina's om hun verhaal te vertellen over hoe zij ooit in het vak rolden, aangevuld met jeugdfoto's, oud tekenwerk of een ongepubliceerde illustraties. Marten Toonder, Pieter Kuhn, Martin Lodewijk, Joost Swarte, Peter de Smet, Henk Kuijpers, Hein de Kort, Jan Kruis, Hans G. Kresse, Jaap Vegter, Theo van den Boogaard, Peter van Straaten, Eric Schreurs, Frans Piët en uiteraard ook Jean Dulieu!

Archief Jean Dulieu / M.J. de Meulder | Dobbenwal 47, 9407 AD Assen
info@demeulder.nl | 0592-346344 | www.demeulder.nl
NL13 INGB 0005 8628 54